

SZARVAS és VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Jókai Mór-utca 1257. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.
Felelős szerkesztő Benozúr Sándor

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház.) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.
Kiadó s lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF

A telepítés.

I. Állalában a telepítésről.

(B. J.) A földmívelési m. kir. miniszter ur kezdeményezése folytán Budapesten a telepítés kérdésével foglalkozó szaktanácskozmány ülésezik. Nem érezzük magunkat hivatosoknak arra, hogy a telepítés kérdésével felmerült eszméket bírálathoz tárjuk, az alkotandó törvényt ezt hivatottabbban elfogja végezni, örülünk azonban, s azt hisszük örül az egész nemzettel, hogy a telepítés égető kérdése végre valahára törvényhozási intézkedéssel lesz szabályozva.

Nem lesz időzertlenül ez alkalommal a telepítés kérdésével, nemcsak mint országos, de városunk lakosságát érdeklő ügygyel is foglalkozni. Mindenek előtt szükségesnek véljük labár csak nagyjából és vázlatosan is megemlíteni azon telepítéseket melyek hazánkban eszközölve lettek.

Európa államai között alig találunk egyet is, hazánkon kívül, hol a telepítés kérdése oly sokszor felszínre került, és hol a telepések a közgazdasági és nemzetiségi kérdésekkel oly szorosan összefüggének mint nálunk. Eltekintve attól, hogy maga az állam alkotó magyar faj is település útján került e hazába, a telepítések nyomait egész ezredéves multunkon át, követhetjük. Szt. István németeket telepített, a kik a városok, illetve a polgári elem alapítóivá lettek. II. Géza a szepesi és erdélyi flamand eredetű szászokat telepítette le. A tatárjárás előtt, de még inkább a tatárjárás után, a magyarral

nyelvrokonságban lévő kúnok lettek, a nagy magyar alföldön letelepítve. Az Anju ház olasz telepéseket hozott magával, Nagy Lajos alatt a rutének telepedtek meg. I. Mátyás alatt, a török által elpusztított végekre, Kinizsi Pál temesvári kapitány szerbeket és délszlávokat telepített. A Pázmán-féle ellenreformáció, a kis magyar alföld magyar és tulnyomólag református jobbágyainak helyébe csehekét és morvákat telepített. I. Lipót alatt a határőr vidéken, és részben a töröktől visszahódított területeken, a szerbek lettek megtelepítve. Az oláhság letelepítését, mely századokon át, észrevétlenül, és minden állami beavatkozás nélkül történt, csak a történeti hűség kedvéért említjük meg.

A fennebb elősorolt telepítések, inkább mint történeti tények bírnak ma jelentőséggel. Nagyobb fontosságú reánk nézve a szatmári béke (1711) utáni időben. III. Károly alatt megkezdett nagymérvű telepítés, mely hazánk, de különösen a hazánkban élő nemzetiségek terelgetésére, a mi napig kiható hatással volt.

A 150 éves török uralomnak I. Lipót, I. József és III. Károly alatti legyőzése után, a nagy magyar alföld, mint gazdátlan terület állott az újbirtok rendezési bizottság felosztása alatt. Az újbirtok rendezési bizottság, nem hiába Kolanics bíbornok volt az első elnöke, és így a magyarok gyűlése az utódokra hagyományként szállott, a császári kormány által belé helyezett bizalomnak iparkodott is megfelelni. Az újbirtok rendezési bizottság a fegyver jogán, vagyis azon az alapon állván, hogy a vissza-

hódított terület fegyverrel lett megszerelve, s így az a császár szerzeménye, az uratlan terület kiosztásánál mindenre, csak a magyar érdekre nem gondolt, s ha azon kor történetét lapozzuk látjuk is, hogy óriási uradalmak, sokszor igen kétes szolgálatok fejében, osztrák és külföldi katonák és hivatalnokoknak resnullusként (uratlan dolog) lettek adományozva. De az újbirtok rendezési bizottság eljárása könnyen megérthető az alig elviharzott Rákóczy mozgalom, az udvart mely addig sem viseltetett valami nagy bizalommal a magyarok iránt, minden magyar iránt elhűdített, s a magyar nemzet erősítése ezen felül is végzetes politikai tévedés lett volna, a magyar nemzetet elnyomó és az összbizalom eszméjét érvényesítő osztrák miniszterek részéről, nem lehet csodálkoznunk tehát azon, hogy az újbirtoknál a magyar főurak, a magyar nemesség és jobbágyok, szóval a magyar elem teljesen háttérbe lett szorítva. Ha ezen végzetes tévedés el nem követtük, — melyben az akkori nemesség szűkkeblűségének is része van, mert a települni vágyó jobbágyait, nehogy vagyoni érdekeiben csorbát szenvedjen, karhatalommal is visszahozatta, és az országgyűlési végzéseket egymást érik a települni vágyó jobbágyok visszahozására irányuló törvényes intézkedések, — és az idegen német, szerb, bolgár sőt francia telepések helyét, az akkori magyar nemesség rövidlátását mellőzve, az alföldre és túl a Duna egy részébe, egyik-másik aránylag népesebb megye magyar jobbágyait telepítik le, úgy a nemzetiségi kérdés, tekintve a ma-

SZARVAS és VIDÉKE TÁRCZÁJA.

A gólya.

(A „Szarvas” és Vidéke” eredeti tárczája.)

Irta: T. D.

A gólya különben csak egy közönséges madár, — Mint tudjuk, a gázlok osztályához tartozik, rendszerint vörös csőrű és lábú, békákkal, kígyókkal és rovarokkal táplálkozik. — Hasznos állat is, mert pusztítja a kártékony férgeket. — De — azt is tudjuk — nevét nem ezen hasznos tulajdonságai tették annyira közismertté, hanem azon kiváló szerepe emelte a köznapianság felé, mellyel a családi boldogság és esetenként boldogtalanság kérdésében hivatásszerűleg közreműködik. — Öröm, üdla, átok és bosszu kél az ő nyomdokain.

A gólya kedvelt és nem szívesen látott vendég, már t. i. aszerint, amint választja a helyet, ahova ellátogat. — Ujjonnan alapított családi tüzhelynél epedve várják látogatását, szinte lesik s majdnem erőszakkal cipelik vendégszerető hajlékukba. — Későbbi korban már csak türik, de szívesen nem látják, sőt aztán van idő, amikor a házigazda nem éppen vendégszerető, hez illő módon fogadja vendégét: kilökössel, agyonlövással, életveszélyesen fenyegeti, — A gólya azonban nem

világi — annyira még nem vitte — az etikette szabálya neki bliktri önértékében sem sértődik meg ő ellátogat másodsor is arra a helyre, ahol becsukták előtte az ajtót.

De azért ne kárhoztassuk a szegény gölyát — különben is ajánlatos meg nem haragítani — hiszen ő sem cselekedhet mindenkinek kedvére, sokszor éppen jó akaratúvá ló bakot.

A vendég szeretetről szólván, illusztráljuk tehát azt képekkel.

Első évben.

(Homályos őszi alkony; elegáns boudoir, szerelmes pár fészke. — Kandalló, benne a tűz vigan pattog kellemes meleget terjeszt. Előtte hintaszék, benne Margit; Béla kissé távolabb ül s összekulcsolt keze hüvelyk ujjaival malmozik, hol előre, hol vissza.)

Margit (a harmadik sóhajtás után.) A mi házasságunk — valljuk meg úgy ahogy van — csendes egyformaságában maholnap az unalom sírjába temetkezik. — Egyik nap mint a másik egyforma, semmi sincs, ami életet öntene belé, nincs ami a borzasztó csendet csak egy pillanatra is megzavarja,

Béla: De angyalom . . .

Margit (nem hagyja magát zavartatni) hiányzik belőle az élet, csend és csend mindenfelé, hiszen ez borzasztó, még a cselédek is szinte suttogva beszélnek. — Ez remete élet; az unalom fásulttá tesz, ninos semmi, ami egy pillanatra is felvidítani tudna.

Béla (kérőleg): Edesem, hiszen . . .

Margit; Semmi hiszen . . . én jól tudom, hogy maga is éppen úgy érzi mindezt, de eddig nem akart szólni. — Titkoltuk egymás előtt, mindenik a másiktól várta az első szót. — Oh én tudom jól, hiszen látom, arca nyitott könyv, melyről olvasni lehet. — (Szünet mulva) Oh mi más is volna az élet, ha . . . (elpirul) egy aranyos, örökké mosolygó, kicsi, pici baba örné meg csendet kedves sikoltozásával. — Oh én úgy szeretném, úgy eljártanék vele, — S én akkor olyan boldog lennék.

Béla (keserűen): Igaz, igaza van. — Milyen más is volna az élet. — De hát . . . úgy van az. — Másnak megadatik, tőlünk meg van vonva.

Margit (hízelegve): Na mondja, ugy-e mondja, hozzánk is el fog még látogatni a gólya?

Béla (önhíten): Igen, bizonyára igen.

Margit (szemrehányóan): Maga, . . . maga — rossz!

Béla (jelentősen huyoritva): Majd meglássuk.

5 évvel később.

(Boudoir nincs; a hintaszék elnyűtt. — Nappali szoba, összekarcolt butorok, a szőnyeg összerángatva.)

Margit: Még jó, hogy megvannak a kis ruhácskák, a kis fejkötők, nem kell ismét újat készíteni. — A Béluska után használta a kis Margitka, Margitka után Lacika, most pedig jó lesz a kiss . . . de még nem is tudom hogy is fogjuk hívni. Mondd csak Béla milyen nevet adunk a picikének?

gyar faj természetesen szaporaságára, ma egészen másként állana.

Kitűzött célunktól talán messze eltértünk, de éppen annak megvilágosítása céljából, mily fontos országos és nemzetiségi kérdés megoldása fűződik a telepítés helyes keresztülviteléhez, készítették az előadottak elmondására. Az elmúlt kor mulasztásán szomorkodhatunk, de hogy a helyes és rendszeres telepítés kérdése országos mozgalomná lett, és a nem kellőleg érvényesülő magyar munkás kezek megmentés, a föld izzora és a napszámos proletárizmus megakadályozása és orvoslása felszínre került ennek csak örülhetünk.

Kétségtelen, hogy ma a telepítés kérdése sokkal nagyobb nehézséggel jár, mint III. Károly idejében, midőn hr. Harcker és Grf. Károlyi Sándor Békés és Csongrád megyéket telepítették, mert hiányzik az akkor bőségesen volt uratlan vagyon, másrészt a hitbizomány mindennél utjában áll a telepítésnek, de talán a XVIII-ik század mulasztása nem teljesen pótolhatatlan, okkal, móddal a bajon segíteni lehet, és a nemzetiségi vidékek közzé a magyar telepes községeket, — alakuljanak azok akár az örökhasznbér, akár a megváltás rendszerén, — mint a magyar állam, és nemzet előharcosait eliehet helyezni.

II. Mennyiben érinti községünket a telepítés kérdése.

Községünket a telepítés kérdése közvetlenül nem igen érinti. Hála községünk szerencsés helyzetének, és annak, hogy a volt földesurak a határban hitbizományt nem létesítettek így ingatlanuk lekötvé nem lett. Szerencsésnek mondható községünk azért is, hogy a volt földesurak, ingatlanukat eladván, első sorban, községünk lakossága által tett vétel ajánlatra reflektáltak, így lakosságunk Káka, Kondoros, Halásztelek, Szórhalm, Peres, és Csabacsüd egy részének megvételével oly terjeszkedési alapot nyert, mely nemcsak a lakosság jólétének, különösen a tanyai gazdálkodási rendszer bámulatos fejlődésének megvetésére, de a lakosság természetesen szaporodásának fejlesztésére is, tág teret nyitott. Minden kérdés nélkül állítjuk is, hogy ezen vételek, illetve a paraszt birtok szaporodása, — bár jelenleg a vételár egy része még teherként nehezedik a vevőkre — Szarvas város emelkedésének és gyarapodásának mindenkor alapjál fogja képezni. A paraszt birtok nemcsak a városok, de az állam alapját is képezi.

Béla: Nekem mindegy, legyen Jeremiás . . . vagy akármí. — Én már idáig vagyok (kezével a torkát mutatja.)

Margit: De édesem, te mostanában olyan ingerült vagy! Mintha ki volna cserélve, — Milyen más is voltál az előtt. — Istenem, mikor még a Beluska . . . nem szólok semmit, az régen volt, az elmúlt.

Béla: Az igazi gond a mi vállunkra nehezedik, a mi fejünk fö: honnan telik ki ez, honnan kerül ki amaz. — Ti nem tudjátok, honnan veszi az ember a pénzt, a kiadás egyre több, a jövedelem mindig csak egy. — S most ime, ma holnap megint itt van a nagy kiadás. — Jobb is volna, ha a mamák haza hiynának arra az időre, mégis ha nem csordul, onnan is cseppen valami. — S aztán otthon lehetnél egy kevés ideig a gyerekekkel, ugy . . . ugy . . . három-négy hónapig.

Margit (kőnyeit törli): A jó Isten rendelte így, az ellen nem lehet szólani. — Meg kell nyugodnunk az ő akaratában.

Béla (növekvő indulattal): Rendelte, rendelte! Tudom, hogy rendelte. — De minek rendelte? Másnak akinek módja volna hozzá, annak nem ad, akinek pedig alig van valamije, annak bőven osztogatja.

Margit (megbotránkozva): Ugyan, ugyan, ne káromold az Istent!

Béla: Eh, meguntam az életemet. — Ez az örökös láрма, zsivaj; ennek ez kell, annak az kell, mának amaz, s az ember feje örökösen fő a gondtól.

Daczára annak, hogy az említett vételek által a földmives osztály munkatere, pár ezer holddal szaporodott, mégis figyelemmel egyrészt arra, hogy a földmives nép az öt tápláló és lételének alapját képező földhöz görcsösen ragaszkodik, másrészt pedig arra, hogy az intenzív gazdaságra való átmenetel szerfelett nehezen megyen, két körülmény ragadja meg a figyelmünket: először a földrészelet — parcellák — hova tovább kisebbek lesznek így a megye mind sűrűbbé válik, másodsor a virágzó állat tenyésztés egyik alapját képező legelők a határból eltűntek, s oly területek lettek eke alá vonva melyek eddig mint legelők az állattenyésztés alapjául szolgáltak.

Ezen körülmények közül esupán az elsővel szándékozunk foglalkozni, bár a másodiknak nemzetgazdasági értékét nem lehet kicsinyelnünk. A parcellák kisebbítésének oka, a törvényes osztályrész természetbeni kiadása, mellőzésével a kifizetménynek, sőt ujabban a leány résznek természetbeni kiadása. Igyekeznünk kell tehát e bajon segíteni. Igaz, hogy a törvényes osztályrész megszorítása a legegyszerűbb orvosság lenne de a legveszélyesebb is. Kiindulási pontul a jelen helyzetet kell vennünk, mely az örökséget, az örökösök között egyenlően megosztandónak mondja ki. Nem akarunk most a természetbeni osztály helyes és jogos, vagy helytelen és jogtalan voltára kiterjeszkedni, mert ez messze elvezetne, de másrészt célunk még ezzel bővebben foglalkozni.

A baj okát az előadottak alapján a természetbeni osztályban véljük megtalálni, keresnünk kell tehát az elhárítás orvosságát. Szerény véleményünk szerint az orvosság, éppen a telepítési mozgalom felkarolásában rejlik. Hogy ezt — t. i. az orvosságot, — használhassuk, meg kell honosítanunk a paraszt gazdaság terén a kifizetmény intézményét, mely abban nyilvánul, hogy az apa után maradt vagyont, annak nagyságához képest egy vagy két örökös kapja, míg a többiek osztályrésze készpénzben lesz kiadva, és rá kell szoktatni a népet, hogy az ily pénzzel kielégített örökös, mint telepes, a kormány által állami garancia mellett létesített telepes községekben települjön meg. Ezen intézmény meghonosításával nemcsak a föld, helyesen a paraszt birtok szertelen elaprózását akadályozzuk meg, de a paraszt birtok szertelen elaprózása által, ugyszólván munka hiányban szenvedő és zsellér állományba kerülő munkás kezeket, az új telepen

Margit (Dacosan): Külömben, ha keressük az okot, azt hiszem . . .

Béla (ingerülten): Ugy, ugy, persze egyedül csak én vagyok az oka!

15 év múlva.

(Semmi sincs a régitől.)

Margit: S gyermek mint az orgonasíp álljak körül egyik jobbról, másik balról rángatja) Meg kell örülni! Ez a láрма, ez a zsivaj, amit ezek a rossz kölykök csinálnak. — Ez visz engem a sírba. — És Istenem, ha elgondolom, hogy még néhány lét, s ime itt a kilencedik . . . Az Isten bőven küldi áldásait. — (Egy szébe rogy le fáradtan.)

Béla (fáradtan): Isten áldás! Köszönöm az ilyen áldást. — S mit mondanak hozzá az emberek?!

Margit (kötényével szeméit törölgeti): Szinte kiég a szemem, nem merek idegennek elé lépni, a szegény . . . vén korunkban ilyesmi . . .

Béla (hevesen): Hanem már most az én türelmemnek is vége, mert mindennek van határa. — Ime tehát e p-reben fogadom, ünnepélyesen megfogadom, hogy kiirtok minden gólyát a föld színéről; kiirtom mind, hogy még hirmondója se maradjon. — Nem, ez tovább tarthatatlan. (Felre:) Pedig ha elgondolom, hogy 15 évvel ezelőtt mennyire vártuk, s milyen szívesen látott vendég volt akkor!

(Elrohau gólyákat irtani.)

akként gyümölcsösztethetjük, mely ugy az illetőnek mint a nemzetnek javára válik.

Nem vonható kétségbe, hogy nagyon nehéz, ugy a nép konzervatizmusa mint a jelenlegi drága kölcsön mellett a kifizetményi rendszer keresztül vitele, de a kölcsön olcsóbbá tételének módját megtaláljuk, ha a népet a kifizetmény és a településsel járó haszonról felvilágosítjuk, nem hisszük, hogy a telepítési mozgalom célirányosan keresztül vihető, és a paraszt birtok elaprózása megakadályozható ne lenne.

HIREK.

— **Kitüntetés.** Dr. Fabry Sándort, megyénk alispánját, Ő Felsége — Békésmegye közkörház megalapítása körül szerzett érdemeiért, — királyi tanácsossá nevezte ki.

— **Kinevezés** A m. kir. Igazságügyminiszter Id. Kollár János lemondása folytán — szarvasi kir. Járásbírósághoz Ügyészügyi megbízottá, Dr. Hajas József szarvasi gyakorló ügyvédet nevezte ki.

— Szarvas község képviselő testülete folyó hó 31-én szerdán délután 2¹/₂ órakor rendkívüli képviselő testületi közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal. 1. A közgyűlés 1899. évi 207-ik számú határozata értelmében a Pusztla kákai Pusztla Décs — Tóni szállás és pusztla Halásztelek 50%¹/₁₀₀ tólú községi adó kedvezményének megszüntetése ügyében hozandó határozat. 2. A Derekek egyházi határuinak a községi mezeti közös dűlő utak hálózatába való felvétele — illetve ezen ut érdekelttségének megállapítása. 3. Az 1899. évi VI-ik t. cz. alapján elhatározása annak ha vajon Szarvas községe, igénybe venni kívánja-e? azon jogot hogy a község — a szesz, bor és hus fogyasztási cikkekre külön községi adópótlékot vehessen ki. 4. A szarvasi kir. járásbíróság f. évi 57-ik f. számú kérdése, hogy a kir. járásbíróság által bérben birt helyiségek, mely feltételek mellett és mily évi bérért adatlak újra, bérbe a járásbíróságnak. 5. A községi csatornázási munkálatok végrehajtására vonatkozó mérnöki javaslat. Egyébb időközben befolyó ügyek és előjárói előterjesztések.

— **A szarvasi polgári leány nevelde államosítása.** Új év táján általános szóbeszéd tárgyat képezte községünkben ama hír, hogy a szarvasi polgári leány nevelde az állam atveszi, s egy a mai kor igényeinek megfelelő új nevelde építet, s ezzel végleg megoldja a szóban levő nevelde évek óta — lét és nem lét közt — vajudó ügyét.

Ha lényűé válik az, hogy e leány nevelde az állam átveszi, akkor első sorban arra kell fősulyt fektetni, hogy az építendő nevelde, nemcsak tan de az egészség — ügyi követelményeinek is megfelelően. Már pedig ha e két szempontot figyelembe vesszük, s ráadásul arra is fognak törekedni ez ügy intézői, hogy az építendő nevelde egyuttal a község díszét is képezze, akkor azt semmi esetre sem építhetik a mostani felelte szük, s északi oldalon fekvő telken. Az építendő leánynevelde mindenestre községünk főutcáján, s ezen felül déli fekvésű telken kell felépíttetni, mely telek hozzá még elegendő nagy is legyen, hogy a növendékek szabad perczeit test mozgásra alkalmas helyen tölthessék el.

Mint értesültünk, az állam már fel is szólította községünk előjáróságát, egy alkalmas beltelek felajánlatára. Részünkről minden habozás nélkül felhívjuk ez az ügy intézőit, miként községünkben, keretve sem lehetne a leány nevelde részére alkalmasabb telket találni, mint a Beliczey utcán lévő Dércy-féle üres beltelek. E telket következő előnye tesz alkalmasossá: elendő nagy (két utcára szól) déli fekvésű, bent van a központban, s daczára annak, hogy a főuton fekszik oly szerencsés helyen van, hol a forgalom nem túl nagy, s így a közlekedési alkalmasosságok által okozott zaj, nem vonná el a növendék figyelmét, aszfalt járda vonul el előtte, a hozzá jutás minden felül kényelmes, s ráadásul előnye az is, hogy községünk legszébb pontján lévén e telek, az ott építendő modern épület nagyban emelné községünk külső díszét is. A fentebb felsorolt előnyöknek fele is teljesen elegendő lenne arra nézve, hogy az építendő nevelde helyéül

telek jelöltessék ki, és semmi esetre se építtessék a nevelde északi fekvésű telken, mert a mostani nevelde épületnek ama hátrányát, hogy északi fekvésű, úgy a tanítónők, mint a növendékek, a kellerénél jobban érzik.

Ha a szarvasi leánynevelde államosítása ténnyé válik, akkor az építendő leány nevelde részére alkalmasabb helyet ez ügy intézői sem találnak a Dércy féle teleknél, s hogy a leánynevelde ott is épüljön fel, azt hisszük nem ítékznék oly nehézségekbe, hogy azt egy kis jó akaratú és áldozatkészséggel, le ne lehetne küzdeni.

A szarvasi ág. ev. egyházvezetőségének szives figyelmébe. Köztudomású dolog, hogy a protestáns egyházak kormányzati ügyeiben a presbitériumnak döntő befolyása van. Az is tudott dolog, hogy a presbitertől megkívánják azt, hogy az illető ne legyen rovott életű, s különösen pedig bünyefejtő uton ne lett légyen jogerősen elmarasztalva. Ez szép és helyes dolog, de sajnos, a szarvasi ág. ev. egyház vezető-ége e kellekekről aligha bír tudomással, legalább e feltevésre enged következtetni az, hogy egyik nagyhangú, s úgy látszik ma vezérszerpent játszó egyik presbyterét még mindég megtűri e tisztos helyen, holott őt a gyulai kir. törvényszék 1024/898 B. számú ítéletével, magánlak megsértésének büntetése miatt fennegynapi fogházra ítélte, mely ítéletet egy a N.-Váradí kir. ítéltábla, mint a m. kir. Curia is, 11227/899 B. számú ítéletével helyben hagyott. Ez ember mindezek dacára ma is tagja a szarvasi ág. ev. egyház presbitériumának. Úgy látszik a szarvasi presbitérség elnyerés-énél félkellék, hogy valakinek jó nagy bajusza, eléggé recsegő hangja, s ráadásul ellensége legyen a magyar istenítiszteleknek, végül született magyar letére is, a tétl-tóttabb legyen, — akkor biztos hogy megválasztják presbiternek, s ha már egyszer megválasztották meg is marad holta napjaig, — a fedhetlen élet, no az teljesen felesleges és mellékes dolog egy szarvasi presbiternél, legalább a pelda azt mutatja.

Próba szónoklat. Ma délelőtt az Ag. Ev. Egyház nagy templomában Scholcz Gyula, felső-Bakaj ev. lelkész tart próba szónoklatot.

A szarvasi nőegylet által f. hó 20-án rendezett bál alkalmával felülfizettek: Grf. Uiberacker Ottóné 40 kor. Grf. Csáky Albin 16 kor. Haviár Dani 10 kor., Ponyiczky Mária 9 kor., Perczel János, Dr. Szlovák Pálné 8—8 kor., Dr. Mázor Elemér, Szirmay L. Árpád, Madveczky József, Dr. Glasner Adolf 7—7 kor., Dr. Haviár Gyula, N. N. 6—6 kor., Dr. Fuksz Ignác, Mikolay Mihály, Burger Frigyes 4—4 kor. Woldner Ignác, Bakay Sándorné 3—3 kor., Dr. Hajas József, Popjak György, ifj. Dérczy Péter, Grimm Mór, Dr. Reismann Adolf 2—2 kor., Konstantinovic István, Mázor József, Szirtes Antal, Gaal Lőrinc 1—1 kor. Összesen 163 kor.

A szarvasi önkéntes tűzoltó egyesület e hó 28-án azaz ma délután 2 órakor, a szabad-elvű kör helyiségében évi rendes közgyűlését fogja megtartani, mire az érdekeltek szives figyelmét ez uton is felhívjuk.

Házasság. Szép Márton, szarvasi fiatal s törekvő órák és ékszerész, f. hó 23-án délután esküdtött örök hűséget (Pétyen Heves-megyén) szive választottjának, Schwarz Margit kisasszonynak. A szerelem kötötte frigyhez, legjobb szerencsekívánatainkat fűzzük.

Időjárás-jelentés 1900. jan. 20—26.

Nap	Csapadék 24 ó. alatt m. m.	Hőmérséklet C. fokban				Jegyzet Az esőzés (csapadék) kezdeté és vége	16 ó. vasárnap s szabadság nap-keni órá- kig. felől
		7 ó. reg.	2 ó. d. u.	9 ó. este	kö-zep		
20		-0.8	2.6	-3.2	-0.5		8
21	1.6 hó zuzmára	-2.8	0.1	-0.8	-1.2	d. n. 1 ó. — 6 ó. — 1.6 hó	8
22	0.7 hó	-1.6	-0.5	-1.6	-1.2	éjjel hó	9.5
23	2.0 eső, hó	2.0	1.1	1.6	0.2	d. n. 3 ó. — 6 ó. és éjjel hó eső	10
24		2.8	4.2	2.4	3.1		7
25	5.9 eső	0.8	4.0	3.5	2.9	d. e. eső nyoma d. n. 12 ó. 30 p. 6 ó. eső	4
26		0.1	3.4	0.2	1.2		1

Szarvas, 1900. január 27.

Pleczner Lajos.

C S A R N O K.

A nagyasszony emlékezik...

— Jó, legyen a te akaratod szerint anyám, Hiszen te bölcs vagy és jó is. Aztán... igazad is lehet.

Kádár Pali beszél így. A derék, komoly Kádár, aki úgy betartja Isten ama parancsaitját, hogy:

— Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess e földön!

Már persze, akinek tisztelnie lehet mind a kettőt mert lám, Kádárnak csak anyja van. Na de jó, szerető anyja.

Kádár Pali megtörtén emelkedik föl a székéből és lehajol, hogy megcsókolja a nagyasszony kezét.

Az ezüsthaju, fehér fejkötős matróna pedig meg-simogatja a fia lágy, hullámos, szőke haját és busan sóhajtva:

— Hiszen bárcsak ne volna igazam, édes fiam. Málnás Gizi-öl esett szó különben. A hadházi

Málnás Giziről, akinek kezér mosolyát úgy ismerik mifelénk hét vármegyében a Maros-menti gayallérok, mint a Pista cigány zsíros nyirettyűjét, mert hogy mind a kettő sok boldogságra ugrasztotta be már a gyöngé erkölcsei urakat.

Kádár Pali nem gyöngé erkölcsei ember, de nem ám! És ime mégis rábja lett a Málnás Gizi család mosolyának. De hogy az a kis lány olyan veszedelmes egy személyiség. Mert megéjt a szemével, szent igaz! Azzal a két nagy dióbarna, olajos szemmel.

Kádár Pali példának okáért nagyon is megzavarta e két szem. Tisztára örültség, ami olyan embertől telhetik ki csak, aki nagy komolykodásában nem ér rá, tisztem, okumlálni. Mert Kádár Pali hitvestársul akarja Málnás Gizi. Ugyan hogy volna pedig Málnás Gizi feleségnek való? Aki a mulatságokon hajnalutban a cimbalon tetejére ül és onnan lógazza a lábát, míg Pista cigány reszketősen húzza a fülébe, hogy:

— Hej, de szörnyű messze vagyok tetőled, mégis mennyit álmodozom felőled!

Az igaz, hogy megennivaló piskótájából vannak ennek a Gizinek. De hát mért kell, hogy épen Kádár Pali vegye észre ezt? Ugyancsak szerencse, hogy résen van az ezüsthaju, jószágos matróna most és szerető szóval felvilágosítja a fiát.

És a fia engedelmes fia az ő szerető anyjának. Málnás Gizi sorsa tehát meg van pecsételve, nem lesz ő sohasem hiestársa a komoly Kádárnak. Hát helyes, bizony helyes dolog ez. Mert lám, Málnás Gizi most, hogy itt játszanak a zsinészek, veszedelmes cimboraságba elegedett Szeremleivel, a hőstenorral. Szinte tüntet vele ez a Gizi, akinek az anyja, szegény, reszkető kézzel veri fogához a férje után járó nyugdíj garasait. Lelkéből siratja ez a szegény asszony a leánya boldogságait s mindennap új barázdát mos a keserű köny az arcán.

Málnás Gizi kezdi ime észre nem venni mindalunk. Még a fiatal emberek is szórakozottan elnéznek a leje fülött immár, ha találkoznak vele. De hát lányos házakhoz járnak a boldogtalanok és olyasféle feltevéteket volt alkalmuk hallani az utóbbi időben, hogy vagy Málnás Gizi, vagy...

De lám, találkozik egyszer az ezüsthaju, jószágos matróna, a Kádár Pali anyja, Málnás Gizivel. Az állan az akacféktől árnyalt, hűvös állan sétál a tisztos urasszony és meglát egy leányt a padon, amiat vár valakire. De hogy a nagyasszonyok nincs okuláré a szemén, hát nem ismeri meg Málnás Gizi. A lány pedig köszön és alázatosan csókolja meg a nagyasszony fehér, keskeny kezét.

A nagyasszony kivetőt talál am a leányon és összevonja haragosan a homlokát.

— Te kis lány — mondja szelid hangján, mely most azonban nyomon c-eng, — így nem illik járnai. A bluzod nagyon ki van vágva, fiam. Hát megengedi az anyád?

És Málnás Gizi elpirul. Piros lesz egészen a haja tövéig és akkor egyszerre csak elkezd sirni. Furcsa, érthetetlen, hogy milyen szívszakadva sir ez a lány s hogy fuidokol, amint elfordítja arcát a nagyasszonytól.

A nagyasszony bántul és leülletti a leányt a padra. Kérdi, mi baja; és szól a leány sirva.

Lehet is azf érteni, mit beszél. Mondja, hogy rosszak az emberek. Aztán ha valakit megszólalnak, addig-addig teszik, míg az maga daczból is alkalmat ad rá. Aztán újból elsirja magát. És szepog, hogy milyen boldogság, ha valakit egy igazi férfi szeret. De lám, rosszak az emberek s a férfi hallgat rájuk. S több eféle. A nagyasszony csak hallgatja egy ideig, aztán bántulva kérdi:

— Hát ki vagy te lányom?

S a síró lány félve mondja:

— Málnás Gizi vagyok.

És a nagyasszony hazafelé tart az álléból. Még meg-simogatja egyszeré a síró leány fekete, szikrázó haját és-ráparancsol:

— Most menj haza és holnap gyere hozzám

Aztán megy a nagyasszony. Valami bibliai mendáson tölti a fejét, mely szól ama kilencvenkilenc igazról s a megtérő bűnöséről. Mert okos asszony az ezüsthaju matróna. És tudja, hogy ez a lány most igazán megnyilatkozott előtte; mert az ilyet megérzi a nő. Aztán okumlál is a nagy asszony, Mert ez a lány most meg van rendülve, hegy az emberek kezdi kizárni maguk közül. Iszonyodik ime a névtelenségtől. Aztán még nem rossz és erősen vágyik a megbecsül-tetésre. Mert megszenvedte már az ellenkezőjét. Hát ez a leány jobb lesz ezentul mindazoknál, kik apá-cáknak készültek.

És mikor hazaér a nagyasszony; szeretettel si-mogatja meg a bunak eredt fia szőke haját és mondja neki:

— Fiam, tied lehet Málnás Gizi!

Mert a nagyasszony okos és bölcs asszony. Aztán emlékei is vannak a nagyasszonynak. Pajkos haszonta-lan emlékek abból a nagyon régi multból, amikor még az olyan tisztos, aggott személyek is tisztem, mint a nagyasszony, csak inci-finci leánykák voltak. No, alig látszottak ki a földből is.

És a nagyasszony határozottan emlékezik egy kicsi leánykára ki a cigánnyal huzatta a fülébe, hogy:

„Hej de szörnyű messze vagyok tetőled,

Mégis mennyit álmodozom felőled...”

Már hogy épen ezt huzatta volna, na az nem egészen bizonyos, de hogy az a kis lány egy cimbalom tetejéről lógázza a lábait közben, az szent igaz.

Ó, igen, a nagyasszony emlékezik erre a haszonta-lan leánykára, mert hát lám — hogy — hogy nem? abból a hét vármegyé kis boszorkájából tisztos nagy-asszony lett. Akkurátosan olyan mint a nagyasszony. Fehér a haja, okuláré a szemén...

Lám, lám... a nagyasszony emlékezik...

Pakots József.

Diratos ékszerék

Ki akar pontos órát?

A Grosz Ármin és fia órák és ékszerész tudatja a t. közönséggel, hogy nála mindenféle briliánt gyémánt gyűrűket és fülbevalókat lehet kapni, ugyszintén arany ezüst és nickel órákat részletfizetésre.

Javításokat hallatlan olcsó árban és 5 évi jótállás mellett eszközöl. A kinek pontos órára van szüksége, az vigye óráját Szép Mártonhoz mert ő tisztességesen és becsületesen és olcsón, felelősség mellett dolgozik.

Kéri a t. n. é. közönség b. pártfogását

Mély tisztelettel

Szép Márton
műtörés és ékszerész
Szarvason.
Elefánt hentes féle házban

5 évi jótállás

Egy két szoba, konyha és
kamrából álló udvari lakás kiadó.
Sámuel Adolf házában
Beliczei-ut II. sz. a.

MEGHIVÓ

A szarvasi gazdák és iparosok szövetségének
KÖZGYŰLÉSE
folyó évi február hó 12-én délelőtt 9 orakor
Szarvason a szövetség saját helyiségében fog megtartani,
melyre a részvényesek ezennel meghívottnak.

A közgyűlés napirendje:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése.
  2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről.
  3. Az 1899-ik évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
  4. A felügyelő bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvények megadása.
  5. A tiszta nyereség felosztása s az osztalék megállapítása.
- Netáni egyéb indítványok.

Kelt Szarvason, 1900. február 1-én

Moravcsik József.
elnök.

MEGHIVÓ.

A SZARVASI TAKARÉKPÉNZTÁR XXXI. rendes közgyűlése

folyó évi február hó 15-ikén délelőtt 9 orakor
SZARVASON, A TAKARÉKPÉNZTÁR SAJÁT HELYSÉGÉBEN FOG MEGTARTATNI
melyre a t. részvényes urak ezennel meghívottnak.

A közgyűlés napirendje:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő bizottság kiküldése.
  2. Igazgatósági jelentés a lefolyt üzletéről.
  3. Az 1899-ik évi zárszámadás és mérleg előterjesztése.
  4. A felügyelő bizottság jelentése és ennek alapján a felmentvények megadása.
  5. A tiszta nyereség felosztása és az osztalék megállapítása.
  6. Felügyelő bizottság választása 3 évre.
  7. A választmány tagjainak megválasztása 1 évre.
  8. Vezérigazgató előterjesztése javadalmazása tárgyában.
  9. Netáni egyéb indítványok tárgyalása.
- Kelt Szarvason, 1900. január 17-én.

Haviár Dani
társasági elnök.

A t. részvényes urak értesítetnek, miszerint az 1899 évi eredeti zárszámadások a takarékpénztár titkári hivatalában az üzleti órák alatt bármikor megtekinthetők.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a

SZARVAS ÉS VIDÉKE

kiadóhivatalában.

Ugyanott egy jó házból való fiú TANULONAK felvétetik.